

Bevaringsområde Markveien

Følgende beskrivelse og begrunnelse av Markveien som et kulturmiljø med regional og nasjonal verdi er hentet fra fagrapporten; *Kulturmiljøer i byer og tettsteder i Vestfold* som er gjennomført i forbindelse med revideringen av Regional plan for bærekraftig arealpolitikk (RPBA) i 2017 og 2018. Teksten er utarbeidet av Kulturarv i Vestfold fylkeskommune, i tett samarbeid med administrasjonen i Tønsberg kommune. Videre har Kulturarv gjort en nærmere beskrivelse og verdivurdering av 5 enkeltbygg innenfor det foreslåtte bevaringsområdet basert på tilgjengelige kilder.

Beskrivelse

Markveien ligger på Solvang, like sør for Eik og avgrenses av Trudvangveien i nord og Grevinneveien i sør. Den sørlige delen (sør for Furuveien) er eldst. Tomter ble her utparsellert og i hovedsak bebygget i perioden 1912–1920 inspirert av de engelske hagebyidealene. Denne delen av området fremstår med en svært enhetlig struktur, hvor store arkitekttegnede villaer med parkmessige opparbeidede hager er dominerende. Den nordlige delen er utviklet noe senere, i hovedsak i perioden 1925-46. Her er eiendommene og bebyggelsen noe mindre og arkitekturen preges mer av modernismens inntog på 1930-tallet. En mindre del består også av en elegant rekkehusbebyggelse oppført i 1946.

Bebyggelsen i nedre del av Markveien er preget av høykonjunkturen og velstanden som fant sted i de første tiårene av 1900-tallet. Den eldste bygningen, Grevinneveien 11, er oppført i 1916 og bærer fortsatt sterkt preg av Sveitserstil. På begge sider av alléen som starter ved Markveien 1 og 3 ligger store arkitekttegnede tre- og murvillaer med stiltrekk fra norsk jugend, nybarokk og nyklassisisme - i hovedsak oppført i årene 1916-20. De fleste er i 2 etasjer med høyreiste valm- eller mansardtak, smårutede vinduer, søylemotiv og svai i taket ved gesimsen. Unntaket er Markveien 6 B som gir uttrykk for en annen byggestil som blir dominerende i 1930-årene, nemlig funksjonalismen. Denne byggestilen og nedgangen i økonomien på 1930-tallet preger derfor den nordlige delen av området som er utviklet noe senere.

Begrunnelse

Struktur og bebyggelse i kulturmiljøet Markveien er resultat av en planlagt utnyttelse og utparsellering av byens løkker på begynnelsen av 1900-tallet. Resultatet er et sammenhengende, klart definert og avgrenset område som viser utviklingen i norsk bolig- og villaarkitektur i første halvdel av 1900-tallet. Den sosiale historien knyttet til området, kombinert med arkitektoniske og estetiske kvaliteter, gjør at området har nasjonal og regional verdi.

Markveien er en svært viktig kilde til historisk kunnskap. Kulturmiljøet dokumenterer byens utvikling fra 1910 og frem til 2. verdenskrig samt overklassens og middelklassens bo- og levevaner i perioden. Den estetiske opplevelsen av arkitektur, gateløp og hager gjør at det knytter seg store opplevelsesverdier til området. Dette kan igjen gi grunnlag for andre opplevelsesverdier som stedstilhørighet. Formidlingspotensialet knyttet til kulturmiljøets utviklingshistorie og økonomiske verdier forbundet med at området er et meget attraktivt bomiljø, gir kulturmiljøet store bruksverdier.

Kunnskaps-, opplevelses- og bruksverdiene knyttet til kulturmiljøet Markveien forsterkes av egenskaper som autentisitet og lesbarhet.

Opplysninger om enkeltbygg innenfor området

Kongleveien 2, gbnr 1011/29

Enebolig i en og en halv etasje tegnet av arkitekt Eirik Eikrann for disponert F. Grinnvoll og oppført i 1937-38. Med funksjonalismen inntog i Norge med forenkling og abstraksjon av form og arkitektur, har man samtidig en sterk søken etter en nasjonal byggestil som også preger perioden frem til 1940. Viktige kjennetegn er bl.a. en kubbeformet bygningskropp med høyreist saltak med svært bratt

takvinkel, oppløft og arker, liggende panel, og ulike vindusformer og typer. Mye av dette sees tydelig i Kongleveien 2. Arkitekt Eikrann var før krigen en av Tønsbergs toneangivende arkitekter og deltok bl.a. i utviklingen av Slottsfjellsmuseet. Han har tegnet en rekke villaer og bolighus i distriktet og er kanskje mest kjent for utformingen av den særpregete Husøy kirke innviet i 1933.

Kongleveien 2 fremstår som svært lite endret og godt bevart.

Eiendommens historie og arkitektoniske kvaliteter sammenfaller svært godt med beskrivelse og begrunnelse for kulturmiljøets samlede høye verdi (se over), og utgjør i så måte et meget viktig enkeltobjekt.

Grevinneveien 4a, gbnr 1011/19

Stor enebolig i to etasjer med garasje og parkmessig opparbeidet hage tegnet av Anton Poulsson for skipsreder N. R. Bugge og oppført ca. 1955. Anton Poulsson var sønn av den kjente arkitekten Magnus Poulsson, og gikk inn i farens firma i 1943 og overtok dette i 1957. Magnus Poulsson og hans firma var i første halvdel av 1900-tallet ledende i etableringen av en norsk bygningstradisjon basert på folkelig, norsk trearkitektur. Han blir dermed en stor bidragsyter til man gjerne kaller en nasjonal byggestil i tiårene før krigen, og er mest berømt for å ha tegnet Oslo rådhus og sammen med Arnstein Arneberg. Anton Poulsson samarbeider og viderefører farens arbeider etter krigen.

Grevinneveien 4a er et typisk eksempel på Poulsson tradisjonelle stil, og har fellestrekk med andre eneboliger som han tegnet i perioden. Den fremstår som svært lite endret og godt bevart.

Eiendommens historie og arkitektoniske kvaliteter sammenfaller svært godt med beskrivelse og begrunnelse for kulturmiljøets samlede høye verdi (se over), selv om den er oppført noe senere. Den utgjør i så måte et meget viktig enkeltobjekt.

Grevinneveien 6, gbnr 1011/28

Hovedbygningen i sveitserstil er ikke SEFRAK-registrert, men antas opprinnelig å være oppført i 1880- eller 90-årene. Anlegget har opprinnelig vært anlagt som en bynær løkkeeiendom (Gullichsens Løkke) som derved representerer området tidligste fase med utbygging og fortetting. Eiendommen antas også å ha vært vesentlig større, med flere bygninger med ulik funksjon, hvor det ble drevet industriell virksomhet med bl.a. såpeproduksjon frem til ca. 1910. Dagens tilstøtende og omkringliggende eiendommer ble rundt 1910-20 fraskilt og utparsellert fra denne eiendommen.

Hovedbygningen fremstår i dag med sitt opprinnelige arkitektoniske uttrykk (sveitserstil) bevart, men har en del endringer med nyere tilbygg og sidebygning/garasje mot nord.

Eiendommens historie og arkitektoniske kvaliteter sammenfaller svært godt med beskrivelse og begrunnelse for kulturmiljøets samlede høye verdi (se over), selv om den er oppført noe tidligere. Den utgjør i så måte et meget viktig enkeltobjekt.

Grevinneveien 11, gbnr 1010/11

Eiendommen er SEFRAK-registrert med hovedbygningen og sidebygning/uthus. Eiendommen er byggmestertegnet og oppført av Ole Olsen i 1912 med mindre endringer i 1919 for fylkesskogmester Markus Skustad som enebolig. Hovedbygning og sidebygning er utført i en rik og påkostet sen sveitserstil typisk for perioden. Eiendommen har opprinnelig en stor pryd- og nyttehage anlagt mot syd som også fremstår intakt og lite endret.

Eiendommen er svært intakt og godt bevart med sitt opprinnelige arkitektoniske uttrykk og detaljering bevart. En garasje er oppført mot veien noe senere.

Eiendommens historie og arkitektoniske kvaliteter sammenfaller svært godt med beskrivelse og begrunnelse for kulturmiljøets samlede høye verdi (se over), og utgjør i så måte et meget viktig enkeltobjekt.

Grevinneveien 13, gbnr 1010/14

Eiendommen er byggmestertegnet og oppført av Einar Olsen i 1921 som enebolig for lektor Sverre Bruun. Med funksjonalismen inntog i Norge på 1920-tallet med forenkling og abstraksjon av form og arkitektur, har man parallelt en sterk søken etter en nasjonal byggestil som preger perioden frem til 1940. Viktige kjennetegn for denne stiltypen er bl.a. en kubbeformet bygningskropp med høyreist saltak med svært bratt takvinkel, oppløft og arker, og sammenstilling av ulike vindustyper. Mye av dette sees tydelig i Grevinneveien 13.

Eiendommen fremstår i dag som endret med utvidelse av veranda mot syd, et større tilbygg mot vest, og en frittstående garasje mot øst, alt oppført på 1980- og 90-tallet. Det opprinnelige bygningsvolumet kan allikevel fortsatt tydelig leses, og den opprinnelige store pryde- og nyttehagen anlagt mot syd, fremstår forholdsvis uendret.

Eiendommens historie og opprinnelige arkitektoniske kvaliteter sammenfaller svært godt med beskrivelse og begrunnelse for kulturmiljøets samlede høye verdi (se over), og utgjør i så måte et viktig enkeltobjekt.

Notatet er utarbeidet av

Jørgen Solstad

rådgiver

Kulturarv, Kultursektoren

